

Poštnina plačana v gotovini

Cena 2 Din

OPERA

GLEDALIŠKI LIST

NARODNEGA GLEDALIŠČA V LJUBLJANI 1933/34

LUIZA

Premijera 27. septembra 1933

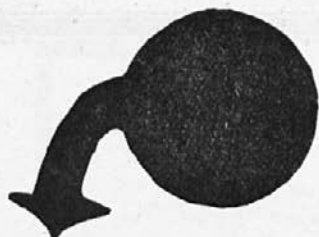
IZHAJA ZA VSAKO PREMIJERO

UREDNIK: M. BRAVNIČAR

Dežnike - nogavice

KUPITE

najugodnejše
v trgovinah tovarne

VIDMAR

LJUBLJANA: Pred Škofijo 19
Prešernova ul. 20

BEOGRAD: Kralja Milana 13

ZAGREB: Jurišičeva ul. 8

Lastni izdelki!

Ogroma izbira!

Tovarniške cene!

GLEDALIŠKI LIST

NARODNEGA GLEDALIŠČA V LJUBLJANI

Izhaja za vsako premijero

Premijera 27. septembra 1933

Gustav Charpentier: „Luiza“

Glasbeni roman »Luiza« je edino delo skladatelja Charpentierja, ki je ostalo vsled polnokrvnosti sveže do današnjih časov in se ni preživelo, kakor vsa ostala njegova dela. Charpentier je bil v tej operi mojster scenične gradbe, deklamacije, cvetoče melodike, pikantne ritmike in izvrstnih gradacij. Posebno mojstra orkestra in barvite inštrumentacije se je pokazal v tem delu. Očitno pa je, da ni šel slep in gluhi mimo Wagnerja, od katerega se je učil tehnike motivičnega dela in jo s francoskim talentom, okusom in fantazijo originalno uporabljal v »Luizi«. Izredno posrečene in izvrstno zadete so proletarske scene, ki jih do sedaj v koloritu in nastrojenju še nihče ni prekosil. V »Luizi« je ovekovečen Pariz in vse njegovo življenje. Charpentier slika moderno velemesto, njegovo slikanje tudi danes še ni zastarelo. Stiliziral je vsakdanjost, govor in jezik ter veselje in žalost proletarijata. »Luiza« je socijalistična opera in vsebuje takorekoč program socijalističnega naziranja. Luizin oče, delavec, nekoliko meščanskih nagibov in utrjenih moralnih pojmov poje na odru: »Če sami nimamo rent, moramo pač služiti za druge.« Charpentier je bil prvi, ki si je upal spraviti na oder to vrsto govornice. »Z Luizo«, pravi Korngold, »je vstopila dramatična glasba v sobo revnih ljudi«. »Tradicionalni romantični operni kostim se je umaknil delavskemu jopiču, bogata operna gostija skromnemu kosilu revnega moža; tam kjer je prej rožljalo orožje junaka, ropotajo sedaj šivalni stroji.« Tako je Charpentier vstvaril povsem nov tip glasbene drame, ki je pesem dela, revnih ljudi, brezskrbnih umetnikov in svobodne ljubezni. Ves okoliš drame je vzeta iz realnega življenja, vendar tudi temu življenju ne manjka romantike, ki se podaja v celoto kakor dober okvir k sliki. Tekst za »Luizo« je napisal skladatelj sam, zato je

skladnost med glasbo in dramatskim doživljanjem popolna in oboje skupaj kakor izklesano iz enega kosa. Odvisnost glasbe od scene in narobe je tako velika, da dobi vsaka zase pomen in učinkovitost šele v zvezi druge z drugo.

Charpentierja prištevajo kot glasbenika k impresionistom. Njegova najmočnejša stran je bogata paleta barv. Vsa opera je eno samo skladišče štimung, ki jih je lahko ustvaril samo skladatelj izrednega navdahnjenja združene z virtuozno inštrumentacijsko tehniko. Charpentier in Widor sta prva uvedla v orkester celesto kot nov inštrument. Poleg »Luize«, ki jo imenujejo tudi »Kronanje muze«, je napisal Charpentier pozneje svojo drugo opero »Julien« kot nadaljevanje prve, vendar ni uspela in živi skoraj že od rojstva v pozabljenju. Edina skladba, ki je ostala poleg »Luize« pri življenju, je njegova orkestrska suite »Impressions d'Italie«. Prva uprizoritev »Luize« je bila l. 1900. v pariški Opera Comique. Skladatelj, ki je učenec Massenetov, živi v Parizu. V mlajših letih je kot prepričan socialist kandidiral na socialistični listi in je bil tudi izvoljen za poslanca v francoski parlament. Bohemsko slavje in kronanje montmartrske muze je njegova »iznajdba«, ki jo je že pred »Luizo« aranžiral vsako leto na Montmartru. »Luiza« je on sam in njegovo osebno doživetje, zato kipi iz nje življenje, ki nas vedno in znova prepriča.

Vsebina „Luize“

Prvo dejanje nam kaže sliko domačega ognjišča revne delavske družine. Luiza se pogovarja skozi okno s svojim ljubčkom umetnikom Julienom. Njena zadirčna mati poslušá nekaj časa skrivaj ta pogovor, nato pa plane jezna med to ljubimkanje in prežene snubca. Oče se vrne z dela domov k obedu. Pogovarjajo se vsakdanje stvari in tudi o Julienovih pismih, v katerih ponovno prosi za roko hčerke. Oče in mati odklonita ponudbo. Solznih oči čita hčerka očetu zadnje časopisne vesti: »Ves Pariz je pokoncu. Saj spomlad je letos zares čudovita. Pariz...!«

Drugo dejanje. Pariško jutro. Z vseh strani slišimo klice nabiralcev cunj in cestnih prodajalcev. Sredi teh uličnih figur: nabiralcev cunj, mlekaric, starinarjev, pometačev in stražnikov nastopi ponočnjak, ki simbolizira »slast Pariza«.

Iz polmraka in zore se razvije jutro. Luiza gre šivat v »damski atelje«.

Dru g a s l i k a drugega dejanja nam kaže takšen »damski atelje«, kjer šivajo mlada dekleta, sanjarijo o sreči, pripovedujejo o svojih ljubčkih in se razposajeno norčujejo iz drugih. Edina Luiza je zamišljena, otožna in resna. Tovarišice ugibajo in jo izprašujejo po vzrokih njene molčečnosti.

Bohemi in njim na čelu Julien pridejo pred okno in zaigrajo. Julien ji zapoje podoknico. Luiza se ji ne more zoperstavljati in zbeži iz ateljeja ljubemu v naročje.

Tretje dejanje. Združena dvojica opeva pred svojo hišico na Montmartru svojo ljubezen in srečo. Pred nogami jim leži veliki Pariz. Julien in Luiza padeta kakor v ekstazi na kolena in pojeta himno mestu svobode, kjer jih je združila usoda v objem ljubezni. Tej apoteozi Pariza sledi apoteoza bohemstva. Na Montmarter pridejo umetniki in najraznovrstnejši ulični tipi ter inscenirajo bohemsko slavje. Luizo kronajo za montmattersko muzo. Sredi največjega slavja pa pride Luizina mati in sporoči, da je oče težko bolan. Luiza naj se vrne k bolnemu očetu. Julien jo slednjič pusti, ko mu mati obljubi, da se Luiza povrne.

Četrto dejanje. Ista slika kakor v prvem dejanju. Oče je že nekoliko okreval. Luiza je spoznala življenje in ljubezen, v sebi pa skriva hrepenenje po svojem Julienu. Oče želi, da bi bilo kakor nekoč, zapoje ji uspavanko, kakor nekoč, ko je bila še dete. V družini vlada harmonija in vse kaže, da je najhujše že minulo. Ampak beseda dá besedo: med očetom in hčerko pride do prerekanja; v Luizi vzkipi hrepenenje po svobodi in ljubezni. Kakor obsedena kliče svojega ljubčka in se ne zmeni za očetove prošnje. Oče je ves iz sebe, na koncu potrpežljivosti jo zapodi iz hiše. Od bolečin zrušen stisne pesti in zakriči proti mestu, ki zapeljuje hčerke svojim očetom: »O Pariz!«

Dve resnični okrog „Luize“

»Luiza« je napravila v glasbenem svetu veliko senzacijo. Iz Pariza se je kmalu po njeni prvi uprizoritvi raznesel glas o novem velikem opernem uspehu, o »najlepši francoski operi« zadnjega časa. Kmalu po pariški premieri je prestopila meje svoje domovine in šla zmagoslavno po svetu. Prva uprizoritev v nemškem jeziku je bila že leta 1903. na Dunaju. Gustav Mahler se je močno zavzel za to delo in ga naštudiral z njemu lastno umetniško ambicijo. Charpentier je prišel takrat na Dunaj in kakor pripovedujejo ni zamudil nobene predstave, pa tudi nobene dobre prilike, da bi ne povabil vsak večer v svojo ložo kakšno dunajsko Luizo. Tik pred premiero pa je imel smolo, ki bi ga kmalu spravila iz ravnotežja. Kakor vsi avtorji, ki polagajo važnost tudi na zunanje vtise, je šel — preden je stopil pred občinstvo — k brivcu. Brivec — kdo bi mu zameril — ni razumel niti besedice francoskega, slavni skladatelj pa niti besedice nemškega jezika. Vsled nespোরazuma in napačnega tolmačenja kretnje, je brivec kratkomalo odrezal svojemu klijentu njegovo značilno špansko brado (Spitzbart), na katero je polagal toliko vrednost in važnost. Rudolf iz »Boheme« je bil izpremenjen v običajnega meščana in takšen se je moral pokazati občinstvu, ki je bilo vajeno gledati na slikah povsem drugečnega gospoda. Uspeha pa ta zadeva ni popolnoma nič zmanjšala.

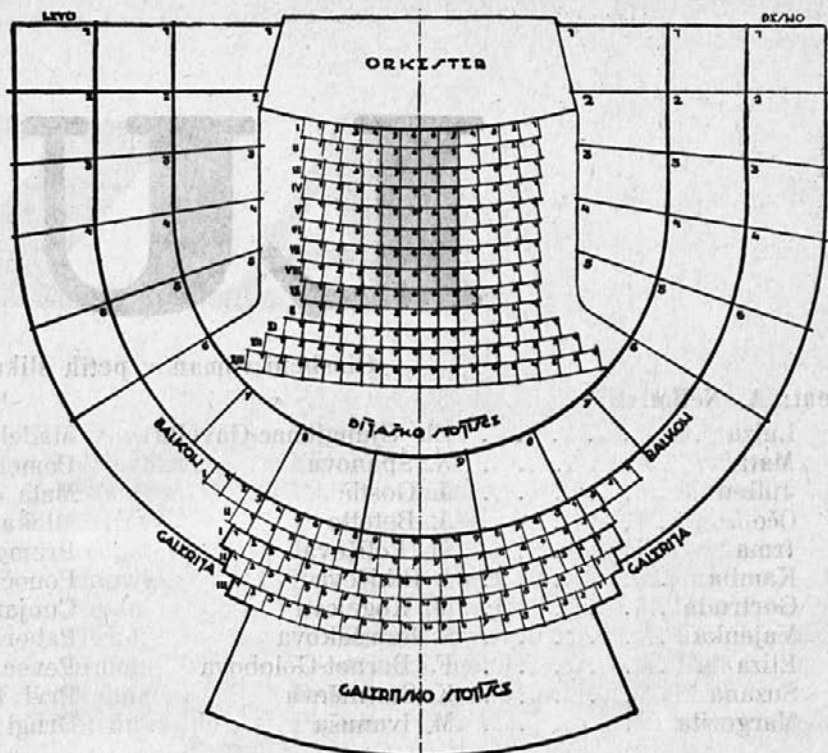
*

»Luizo« so igrali kmalu za tem tudi v Pragi. Glasbeniki so pridno študirali klavirski izvleček in hoteli dobiti vsaj na ta način nekoliko vpogleda v novi veliki operni uspeh. Dvořak je nekoč sedel v kavarni in pridno listal po klavirskem izvlečku »Luize«. Svojemu učencu, ki je sedel poleg njega, je pokazal s prstom v izvleček: »Poglejte to mesto; to je proti vsem harmonskim pravilom. Kaj pravite, kako bi moralo biti pravilno?« Učenec je hitel s svojo modrostjo in takoj po svoje popravil dotično mesto. »Kar pustite, je že prav, kakor je napisal Charpentier« ga je zavrnil Dvořak.

Lastnik in izdajatelj: Uprava Nar. gledališča v Ljubljani. Predstavnik: Oton Župančič. Urednik: M. Bravničar. - Tiskarna Makso Hrovatin, vsi v Ljubljani.

RAZVRSTITEV SEDEŽEV V DRAMI

Kaj je lepota, katera osvaja, očara smrtnika od najnižjih delavskih vrst, do mogočnih kron, prestolov?

Lepota je najkrasnejša cvetlica, s katero more mati priroda o-dariti ženo, katere sveta dolžnost je, vzgajati in negovati to cvetlico.

Kako se neguje, vzgaja ta divna cvetlica? Ne mogoče z raznimi pudri, suhimi, mastnimi šminčkami: nasprotno, tisto je pokončevanje prave lepote. Lepota rabi pravih

scčnih, vegetalnih tvarin, katere delujejo, hračijo, ne pa sušijo. Za zvečer uporabljajte **Uran kremo** mastno, zjutraj izperite z mlačno vodo ter z **Uran Zoraida milom**, nakar takoj namažite z **Uran Zoraida kremo** dnevno, nato z **Uranovim Zoraida pudrom**, ki je lahek, nedolžen, kakor prašek cvetlice. Ne samo, da lice po masaži z **Uran kremo** nočno, **Zoraido kremo** dnevno ter **Zoraida**

pudrom, postane divno, cvetoče, mladostno, iz kateraga diši kipeče zdravje, ampak ta edinstveni preparat naredi kožo baržunasto, mehko, marmornato gladko.

Uran krema nočna, Uran Zoraida krema dnevna, ter Uran Zoraida milo so edina nedosegljiva polepšala moderne žene, vsled tega bi morali **Uran krema nočna, Uran Zoraida krema dnevna, Uran Zoraida puder in Uran Zoraida milo**, krasiti njeno psiho.

Parfumerija Uran, Ljubljana

LUIZA

Glasbeni roman v petih slikah. Spisala in glasbil Gustave Charpentier.

Dirigent: A. Neffat.

Luiza Zl. Gjungjenac-Gavella
 Mati N. Španova
 Julien J. Gostič
 Oče J. Betetto
 Irma Št. Poličeva
 Kamila I. Ribičeva
 Gertruda M. Kogejeva
 Vajenka Š. Ramšakova
 Eliza F. Bernot-Golobova
 Suzana K. Sterniševa
 Margerita M. Ivanuša

Madeleine M. Rusova
 Pometavka Z. Gerlovičeva
 Mala cunjarica J. Jeromova
 Mlekarica M. Mišičeva
 Premogarica L. Pompetova
 Ponočnjak — galj norcev S. Banovec
 Cunjar D. Zupan
 Paberkovalec A. Perko
 Pevec A. Drmota
 Prvi filozof M. Škabar
 Drugi filozof I. Mencin

Slikar J. Jelnikar
 Kipar A. Erklavec
 Prvi stražnik M. Simončič
 Drugi stražnik F. Marolt
 Potepin Z. Bekš
 Prodajalec oblek J. Rus
 Prodajalka ptičje hrane J. Jeromova
 Prodajalka krompirja Z. Florijančičeva
 Prodajalka metel A. Buhova
 Prodajalec graha Z. Bekš
 Plesalka V. Smerkoljeva

Režija: dr. Br. Gavella.

Prodajalci, delavci, delavke, bohémi, grizete, klatači, berači, radovedneži, paglavci, prebivalci Montmartra.

Godi se v Parizu v naših dneh.

Plese naštudiral baletni mojster P. Golovin.

Dekoracije po osnutkih scenografa V. Uljaniševa.

Blagajna se odpre ob pol 20.

Začetek ob 20.

Konec po 23.

Parter: Sedeži I. vrste	Din	42—
" II. - III. vrste	"	37—
" IV. - VI.	"	33—
" VII. - IX.	"	28—
" X.	"	26—
" XI.	"	26—
Lože Lože v parterju		140—
" l. reda 1-5		140—
" " 6-9		160—

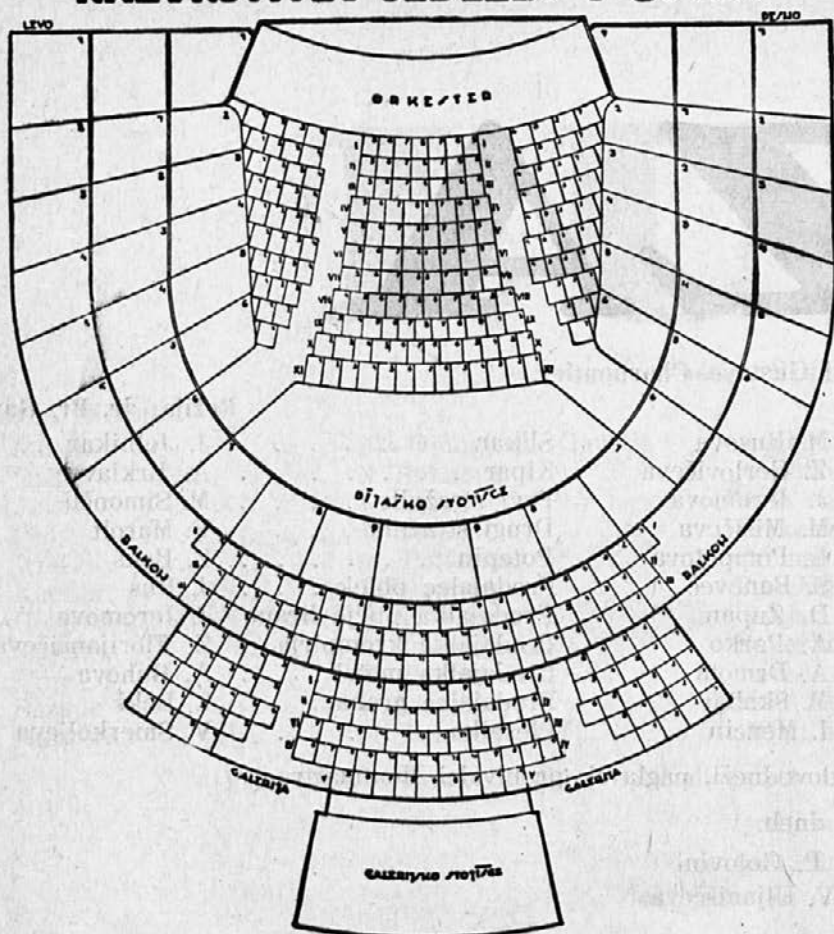
Dodatni ložni sedeži v parterju	Din	22—
" " " " l. redu	"	27—
Balkon: I. vrsta		27—
" II. "		23—
" III. "		18—
" l. " balkon		20—
" II. "		10—

Galerija: Sedeži I. vrste	Din	14—
" II.	"	13—
" III.	"	13—
" IV.	"	10—
" V.	"	10—
Stojišče	"	3—
Dijaško stojišče	"	7—

Predpisana taksa za penzionski sklad je vračunana v cenah

VSTOPNICE se dobivajo v predprodaji pri gledališki blagajni na opernem gledališču od 10. do pol 1. in od 3. do 5. ure

RAZVRSTITEV SEDEŽEV V OPERI

Po predstavi

v kavarno

NEBOTIČNIK

Dnevno koncert popoldan in
zvečer do 1 1/2 ure zjutraj
Pivo - izbrana vina
Topla in mrzla jedila

Priporoča se Vam

„SLAVIJA“

JUGOSLOVANSKA ZAVAROVALNA BANKA D. D.
V LJUBLJANI

za zavarovanje

proti oškodovanju vsled požara, eksplozije, kraje, toče, nesreč i. t. d. na zgradbah, opremi, tvornicah, avtomobilih kot tudi na lastnem telesu in življenju

Podružnice: Beograd, Sarajevo, Zagreb, Osijek, Novi Sad, Split

Glavni sedež: Ljubljana, Gosposka ulica 12

Telefon števil. 2176 in 2276

Knjigarna

Učiteljske tiskarne v Ljubljani

Frančiškanska ul. 6

Podružnica:

Maribor

Tyrševa ulica 44

Ima v zalogi vse slovenske leposlovne, znanstvene in šolske knjige, mnogo hrvatskih, srbskih, francoskih, angleških, italijanskih del ter velika izbira nemških leposlovnih in znanstvenih knjig. Razna učila za šolo in dom. Naroča vse jugoslovanske, slovanske, nemške, francoske, angleške in italijanske revije. Velika izbira muzikalij za vse instrumente kakor tudi klavirskih izvlečkov za petje in klavir. Velika izbira modnih časopisov.

Samozavesten,
prikupen nastop
na družabnih prireditvah
edinole v

PEKO

čevlju

